

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
იურიდიული ფაკულტეტი

სამართლის ჟურნალი

№2, 2018

უნივერსიტეტის
გამომცემლობა

UDC (უაკ) 34(051.2)

ს-216

მთავარი რედაქტორი

ირაკლი ბურდული (პროფ., თსუ)

სარედაქციო კოლეგია:

ლევან ალექსიძე (პროფ., თსუ)

გიორგი დავითაშვილი (პროფ., თსუ)

ავთანდილ დემეტრაშვილი (პროფ., თსუ)

ბესარიონ ზოიძე (პროფ., თსუ)

თევდორე ნინიძე (პროფ., თსუ)

ნუგზარ სურგულაძე (პროფ., თსუ)

პაატა ტურავა (პროფ., თსუ)

ლადო ჭანტურია (პროფ., თსუ)

ნათია ჩიტაშვილი (ასოც. პროფ., თსუ)

ლელა ჯანაშვილი (ასოც. პროფ., თსუ)

გიორგი ხუბუა (პროფ., თსუ)

ლაშა პრეგვაძე (თ. წერეთლის სახ. სახელმწიფოსა და
სამართლის ინსტიტუტის დირექტორი)

გუნთერ ტოიბნერი (პროფ.,

ფრანკფურტის უნივერსიტეტი)

ბერნდ შუნემანი (პროფ.,

მიუნხენის უნივერსიტეტი)

იან ლიდერი (პროფ.,

ფრაიბურგის უნივერსიტეტი)

ხესე ანტონიო სეოანე (პროფ.,

ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)

კარმენ გარსიმარტინი (პროფ.,

ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)

არტაკ მკრტიჩიანი (პროფ.,

ლა კორუნიის უნივერსიტეტი)

*გამოცემულია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
საუნივერსიტეტო საგამომცემლო საბჭოს გადაწყვეტილებით*

© ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
გამომცემლობა, 2019

ISSN 1987-7668

ბერძნულ-კათოლიკური ეკლესიის გენეზისი და სამართლებრივი სტატუსი რეჩოსპოლიტაში

წინამდებარე სტატიაში ავტორები განიხილავენ ბერძნულ-კათოლიკური ეკლესიის გენეზისს და გვაძლევენ მის სამართლებრივ ანალიზს რეჩოსპოლიტას მაგალითზე.

რეჩოსპოლიტაში მართლმადიდებელ ეკლესიასთან დაკავშირებით მოვლენების შედეგებმა არათუ მრავალი წლის, არამედ საუკუნეების განმავლობაში იქონია ზეგავლენა პოლონურ-რუსულ ურთიერთობებზე. XVI საუკუნის მეორე ნახევარში ეკლესიაში წარმოიშვა პრობლემები და სამღვდლოების ნაწილმა გადაწყვიტა, რომ წინააღმდეგობა გაენია მათთვის. XVI საუკუნის მეორე ნახევარში წმინდა საყდარმა კათოლიკურ ეკლესიაში წამოიწყო ფართომასშტაბიანი საქმიანობა მართლმადიდებლების გადმოსაბრებლად. წმინდა საყდარი ასევე ცდილობდა ზემოქმედება მოეხდინა რეჩოსპოლიტას მართლმადიდებელ ეკლესიაზე და ამ მიზნით იყენებდა იეზუიტთა ორდენსა და სამოციქულო ნუნციებს (პაპის ელჩებს).

საკვანძო სიტყვები: ეკლესია, რეფორმა, უნია, ეპისკოპოსი, დაქვემდებარება, გავლენა, პროტესტი, მმართველობა.

XVI საუკუნის ბოლოს, მეფე სიგიზმუნდ III ვაზას მმართველობის დროს რეჩოსპოლიტაში მართლმადიდებელ ეკლესიასთან დაკავშირებით მოვლენების შედეგებმა არათუ მრავალი წლის, არამედ საუკუნეების განმავლობაში იქონია ზეგავლენა პოლონურ-რუსულ ურთიერთობებზე, განსაკუთრებით ლიტვურ-პოლონური სახელმწიფოს აღმოსავლეთ ტერიტორიებსა და XIX საუკუნიდან კი – რუსეთის იმპერიის დასავლეთ რეგიონში. მხედველობაში გვაქვს ე. წ. ბრესტის უნია, რომლის საფუძველზე 1596 წლიდან მართლმადიდებლური იერარქიის ნაწილი რომის პაპს დაექვემდებარა.

რამ განაპირობა ეს?

აღნიშნული მოვლენა უნდა დავუკავშიროთ რეჩოსპოლიტას საზღვრებში არსებული მართლმადიდებელი ეკლესიის რეფორმირების სურვილს. XVI საუკუნის მეორე ნახევარში ეკლესიაში წარმოიშვა პრობლემები და სამღვდლოების ნაწილმა გადაწყვიტა, რომ წინააღმდეგობა გაენია მათთვის. ბევრ ეპისკოპოსი საჭიროდ მიიჩნევდა მართლმადიდებელი ეკლესიის აღორძინებას, რასაც მოწმობს აღმოსავლელი პატრიარქების ვიზიტები რეჩოსპოლიტაში და მათი დადგენილებები.

XVI საუკუნის 80-იანი წლების ბოლოს რეჩოსპოლიტაში ჩავიდნენ ანტიოქიის პატრიარქი იოაკიმ V – (1585–1586) და კონსტანტინოპოლის პატრიარქი იერემია II (1588–1589). ანტიოქიის

* სლუპსკში პომერანიანის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ჰაბილიტირებული პროფესორი.

** სლუპსკში პომერანიანის უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ასისტენტ-პროფესორი.

პატრიარქი იოაკიმ V პოლონეთში კონსტანტინოპოლის პატრიარქის სახელით გამოდიოდა. როდესაც იერემია II ბრუნდებოდა მოსკოვიდან, იგი რამდენიმე კვირით გაჩერდა იქ. არავითარი ავტორიტეტით სარგებლობდა პოლონეთის მფლობელობაში არსებული მართლმადიდებელი ეკლესია; აულრესად სავალალო მდგომარეობა დახვდა. მისი მნიშვნელობა და ძალა მორწმუნეებში შერყეული იყო. მიტროპოლიტებს მეუღლეები ჰყავდათ – კიევის მიტროპოლიტი *ონისიფორე* ორცოლიანი იყო, ხოლო დანარჩენი მეუღლეები: პერემიშლისა – *მიხაილ კოპისტენსკი*, ხოლმსკისა – *დნიონის ზბრუსკი* და პინსკისა – *ლეონტი პელჩინსკი* დაქორწინებული იყვნენ. ამასთანავე, ეს ორი უკანასკნელი ეპისკოპოსად ყოფნის დროსაც ცხოვრობდა ცოლთან. ყველა მათგანი წარმოშობით აზნაური იყო და თავის ეპარქიაში თითქმის თავადივით ცხოვრობდა – ციხე-სიმაგრეებსა და დარბაზებში, შეიარაღებული მსახურებით და ქვემეხებით გარშემორტყმული. ისინი ერთმანეთთან ჩხუბობდნენ და თავს ესხმოდნენ სხვის მამულებს. ეპარქიები მათთვის იყო ერთგვარი სამკვიდრო მამულები, რომლებიდანაც იღებდნენ მოგებას და რელიგიურ თუ საეკლესიო საქმეებზე საერთოდ არ ზრუნავდნენ.

ჯერ-ჯერობით ბოლომდე არ არის გარკვეული უკრაინასა და ბელორუსიაში პატრიარქ იერემია II ვიზიტების მიზანი. თუმცა მდგომარეობის შეცვლის მცდელობის თვალსაზრისით, მან რეალური ზეგავლენა იქონია. XX საუკუნის I ნახევრის ცნობილი პოლონელი ისტორიკოსი *ოსკარ გალეცკის* მტკიცებით, მეუღლეებთან იერემიას საუბრის დროს, მაშინ, როდესაც იგი მათ უხსნიდა თურქების უღელქვეშ მყოფი გლეხების მძიმე მდგომარეობას, რაც, თითქოსდა, შეუძლებელს ხდიდა ეკლესიის რეფორმირებას, ზოგი ეპისკოპოსი ეკითხებოდა მას: იყო თუ არა ეს ყველაზე საიმედო გზა ხელშეკრულების დასადებად და კათოლიკურ ეკლესიასთან უნიით დასაკავშირებლად. პატრიარქმა თითქოს ზუსტად ვერ გაიგო ეს შეკითხვა, პასუხად მადლობა გადაუხადა და დაიწყო იმის მტკიცება, რომ ეს იქნებოდა ბედნიერი გარემოება მათთვის, ვინც მის განხორციელებას შეძლებდა. ამასთან ერთად, მან ისიც დასძინა, რომ ეს შეუძლებელი იყო ოსმალეთის იმპერიის ფარგლებში, სადაც ბევრი და სხვადასხვა სახის საშიში საქმე უკავშირდებოდა ეკლესიასა და ქრისტიანებს. რეჩპოსპოლიტას მართლმადიდებელ ეპისკოპოსებს შორის ზოგი არქიელმა იერემიას სიტყვები მიიღო კათოლიკეებთან უნიის შექმნის შესახებ მოლაპარაკებების დაწყების მხარდაჭერად. პატრიარქმა თანამდებობიდან გადააყენა *ონისიფორე* და მიტროპოლიტად დააყენა მინსკის ამაღლების მონასტრის არქიმანდრიტი ბერი *მიხაილ როგოზა* – მოკრძალებული, კარგი და პატიოსანი ადამიანი. თუმცა ამ ბოზოქარ ხანაში მას არ გააჩნდა სათანადო ენერჯია, სიმტკიცე, უნარი.

XVI საუკუნის მეორე ნახევარში წმინდა საყდარმა და, განსაკუთრებით კი, პაპ გრიგოლ XIII-მ კათოლიკურ ეკლესიაში წამოიწყო ფართომასშტაბიანი საქმიანობა მართლმადიდებლების გადმოსაბირებლად. ეს ეხებოდა არა მხოლოდ რეჩპოსპოლიტაში მცხოვრებ, არამედ მოსკოვის დაქვემდებარებაში მყოფ მართლმადიდებლებსაც, რომელთა გავლენა ევროპაში იმდენად გაძლიერდა, რომ რომშიც კი იგრძნობოდა. ამ მიზნით გრიგოლ XIII-მ დააფუძნა კარდინალების კონგრეგაცია ბერძნულ საქმეებზე (*congregatio* – კრება), ხოლო 1577 წელს – ბერძნული კოლეგია, სადაც სწავლობდნენ აღმოსავლეთის კათოლიკური კონფესიების სამღვდლო პირები. იქ, ასევე გათვალისწინებული იყო ადგილები იყო უკრაინისა და ლიტვის დიდი სამთავროს მაცხოვ-

რებლებისთვის, მაგრამ ამ ტერიტორიებზე მცხოვრებთა შორის არცთუ ისე ბევრი იყო ამ სემინარიში სწავლის მსურველი.

წმინდა საყდარი ასევე ცდილობდა ზემოქმედება მოეხდინა რეჩპოსპოლიტას მართლმადიდებელ ეკლესიაზე და ამ მიზნით იყენებდა იეზუიტთა ორდენსა და სამოციქულო ნუნციებს (პაპის ელჩებს).

1577 წელს დაიბეჭდა ცნობილი იეზუიტი ბერის *პეტრე სკარგას* ნაშრომი – „ეკლესიის ერთიანობისა და ამ ერთიანობისგან ბერძნული გადახვევის შესახებ“. ამ ნაშრომში *სკარგა* წერდა, რომ ამას თავისი უფროსების ბრძანებით აკეთებდა. მიმართავდა რა მართლმადიდებლებს, იგი მოუწოდებდა დაქვემდებარებოდნენ რომის პაპს და შეერთებოდნენ კათოლიკურ ეკლესიას. რომთან უნიას ბოლო უნდა მოელო ყველა უწესრიგობისათვის რეჩპოსპოლიტას მართლმადიდებელ ეკლესიაში და ამისთვის მართლმადიდებლებს მხოლოდ რომის ეკლესიის სწავლება უნდა მიეღოთ და პაპის უზენაესობა ელიარებინათ, ხოლო რელიგიური წეს-ჩვეულებები ძველებური დარჩენილიყო.

რეჩპოსპოლიტას ტერიტორიაზე მყოფ მართლმადიდებლთა შორის პროპაგანდის წარმოების რეკომენდაციას იძლეოდა ასევე პაპის ელჩი, იეზუიტი ანტონიო პოსივინო პოლონეთში მოგზაურობის დროს, როდესაც 1581-1582 წლებში დიპლომატიურ მოლაპარაკებებში რეჩპოსპოლიტასა და მოსკოვს შორის მონაწილეობდა. რუსებთან შეხვედრის შემდეგ იგი იმ მივიდა დასკვნამდე, რომ რომის კათოლიკურ ეკლესიასთან შეერთება არ უნდა დაწყებულიყო მოსკოვიდან. ჯერ რეჩპოსპოლიტას ფარგლებში უნდა შექმნილიყო უნია მართლმადიდებელ ეკლესიასთან 1581 წლის მემორანდუმით. *პოსივინომ* თავისი მოსაზრებები *გრიგოლ XIII* გაუზიარა. ამ წერილის პასუხად *გრიგოლ XIII* 1582 წელს გამოსცა განჩინება (*brevé*), რომლის საფუძველზეც ვილნიუსში უნდა დაფუძნებულიყო სამისიონერო სასულიერო სემინარია 20 ადამიანზე და, გარდა ამისა, რეჩპოსპოლიტაში მცხოვრებ ორივე ხალხის ან მოსკოვის სახელმწიფოში მცხოვრები იმ რუსებისთვის, რომლებსაც სურდათ სასულიერო ფენაში შესვლა, პაპის სემინარიებში პრალაში, ოლომოუცსა და რომის *Collegium Coraectum*-ში უნდა დამატებოდა სხვა ადგილებიც.

XVI საუკუნის 80-იანი წლების შუა პერიოდში ვილნიუსში მართლმადიდებლებისთვის ძველ რუსულ ენაზე დაიწყო რელიგიური წიგნების ბეჭდვა, რაც მიზნად ისახავდა აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ეკლესიების გაერთიანების მხარდაჭერის მიღებას. 1585 წელს კათოლიკური კატეხიზმო ძველრუსულ ენაზე თარგმნეს.

ამის პარალელურად კათოლიკური ეკლესია ყოველ ღონეს ხმარობდა, რომ უნიაში მიეზიდა დასავლეთ რუსეთის ყველაზე მდიდარი ბოიარები, უპირველეს ყოვლისა კი – კიევის ვოევოდა, თავადი *კონსტანტინ ოსტროგსკი*, რომელიც, მიუხედავად იმისა, რომ მართლმადიდებლად რჩებოდა, მაინც ჰქონდა გარკვეული ინტერესი კათოლიკური ეკლესიის მიმართ.

1590 წელს მართლმადიდებელმა ეპისკოპოსებმა (ლუცკის – *კირილ ტერლეცკიმ*, ლვოვის – *გედეონ ბალაბანმა*, ხოლმსკის – *დიონისე ზბირუისკიმ*, პინსკის – *ლეონტი პელჩიცკიმ*) უნიის შესახებ ფარული მოლაპარაკებები დაიწყო. 1591 წელს ბრესტში საეკლესიო კრება შეიკრიბა. მისი გახსნიდან ცოტა ხანში ეპისკოპოსმა *კირილ ტერლეცკიმ* მეფე *სიგიზმუნდ III* ვაზას წარუდგინა 24 ივნისის სიგელი, რომელსაც ასევე ხელს აწერდნენ *გედეონი*, *ლეონტი* და

დიონისე და ადასტურებდნენ მზაობას უნიის მისაღებად. მეფემ ამ განცხადების პასუხად 1592 წლის 18 მარტს გამოსცა „მეფისგან ბოძებული პრივილეგიები“, რომელშიც საკუთარი და თავისი მემკვიდრეების სახელით ღვთის მსახურების სრულ მთლიანობასა და სხვადასხვა სახის შელავათსა და თავისუფლებას დაჰპირდა ყველას, ვინც გადაწყვეტდა დაქვემდებარებოდა რომის პაპს. მაგრამ თავდაპირველად ეს საბუთი საიდუმლოდ ინახებოდა.

1593 წელს რეჩპოსპოლიტას მართლმადიდებელი საეპისკოპოსოს რიგებს შეემატა ღირსეული პიროვნება *იპათიუს პოცეი*, ერისკაცობაში – *ადამი*. მან განათლება მიიღო ჯერ თავად რაძივილის მიერ მოწყობილ კალვინისტურ სკოლაში, შემდეგ კი – კრაკოვის უნივერსიტეტში. მიუხედავად იმისა, რომ იგი მართლმადიდებელი ოჯახიდან იყო, მაგრამ კალვინისტი გახდა. შემდეგ, 1574 წელს კვლავ მართლმადიდებლობას დაბრუნებოდა. *ადამ პოცეიმ* მეფის მდივნის პოსტი დაიკავა და დაქორწინდა ვოლინელი მართლმადიდებელი თავადის *გოლოვინ-ოსტროჟეცკის* ქალიშვილზე. 1589 წლიდან იგი ბრესტის კასტელანის სენატორი იყო. 1594 წელს *პოცეი* დაქვრივდა, აღიკვეცა ბერად და დაინიშნა ვლადიმირისა და ბრესტის ეპისკოპოსად. მან შეინარჩუნა მჭიდრო ურთიერთობები პაპის ლეგატთან – *იეზუიტ ანტონიო პოსინისთან*, რომლის გავლენითაც *პოცეიმ* დაიწყო უნიის კონცეფციის მხარდაჭერა.

დაიწყო მოლაპარაკებები უნიის თაობაზე.

მართლმადიდებელი ეკლესიის მხრიდან მათში მონაწილეობდნენ ეპისკოპოსები გერლეცკი და პოცეი, ხოლო რომის კათოლიკური ეკლესიიდან – ლუცკის ეპისკოპოსი *ბერნარდ მაცეიოვსკი* და პაპის ლეგატი *არკადი გრეკი*. სახელმწიფოს მხრიდან მონაწილეობდა *კანცლერი იან ზამოისკი*. უნიის პირობები ზუსტად განსაზღვრეს ყრილობაზე, რომელიც 1594 წელს ჩატარდა ტორჩინში. ამ ყრილობაში მონაწილეობდნენ პოცეი, მაცეიოვსკი, ტერლეცკი. ეს ყრილობა უნიის მომზადების გადამწყვეტი ფაქტორი იყო. ამ ყრილობის მიერ მომზადებულ დოკუმენტებს, ლეოვის ეპისკოპოს *გედეონ ბალაბანისა* და პერემიშლის ეპისკოპოს *მიხაილ კოპიტენსკის* გარდა თითქმის ყველა მართლმადიდებელმა ეპისკოპოსმა მოაწერა ხელი. მიტროპოლიტი *მიხაილ როგოზა* ეშმაკობდა. ის ცდილობდა უკიდურესი საჭიროების გარეშე ბოლომდე არ გამოეშკარავებინა საკუთარი თავი.

1595 წლის ივნისში, ბრესტში მიმდინარე საეკლესიო ყრილობის დროს მართლმადიდებელმა ეპისკოპოსებმა გადაწყვიტეს მიეღოთ რომთან უნია. იმავე წლის შემოდგომაზე *ტერლეცკი* და *პოცეი* გაემგზავრნენ რომში უნიის ხელშეკრულებაზე ხელის მოსაწერად. 1595 წლის 23 დეკემბერს რომში საეკლესიო აქტის თანახმად, რეჩპოსპოლიტას მართლმადიდებელი ეკლესია დაქვემდებარა რომის პაპს და კათოლიკურ ეკლესიას შეუერთდა. ამას მოწმობს პაპის სიგელი (*bull*) *Magnus Dominus et laudabilis nimis*, რომელიც 1595 წლის 23 დეკემბრით არის დათარიღებული. *პოცეიმ* და *ტერლეცკიმ* მიიღეს ტრიდენტის სარწმუნოება და გადავიდნენ კათოლიკურ (ლათინურ) სარწმუნოებაზე, მაგრამ სრულად შეინარჩუნეს ლიტურგია, მღვდლების ქორწინება, იულიუსის კალენდარი და ავტონომიური საეკლესიო ადმინისტრაცია.

1596 წლის თებერვალში *პოცეი* და *ტერლეცკი* გამოემგზავრნენ რომიდან. მათ ჰქონდათ რომის პაპ *კლიმენტ VIII* ორი წერილი: პირველის ადრესატი იყო მიტროპოლიტი *მიხაილი*, რომელსაც უნდა შეეკრიბა სინოდი და გამოეცხადებინა უნია; მეორე წერილით, რომელიც განკუთ-

ვნილი იყო პოლონეთის მეფისათვის, პაპი კლიმენტ VIII თხოვნით მიმართავდა მეფეს, რომ უნიის მიმღები ეპისკოპოსები პარლამენტის უმაღლეს პალატაში – სენატში შეეყვანათ, რათა ისინი გამხდარიყვნენ რეჩპოსპოლიტას სენატორები და უნიის ეკლესიის სამართლებრივი სტატუსი არაფრით ყოფილიყო განსხვავებული კათოლიკური ეკლესიის სტატუსისგან. ჯერ კიდევ უნიის შესახებ მოლაპარაკებების დროს, მეფემ რუს მეუფეებს გარანტიები მისცა, რომ დაიცავდა მათ კონსტანტინოპოლის პატრიარქის ნებისმიერი ჰიპოთეტური რეპრესიებისგან. იგი ასევე პირდაპირად, რომ მათ შეუნარჩუნებდათ ყველა უფლება, თავისუფლება, პრივილეგია თუ უძრავი ქონება. რაც შეეხება სენატის წევრობას, მეფე არ იყო წინააღმდეგი, მაგრამ მან ვერ შეძლო გადაწყვეტილების მიღება. ეს დამოკიდებული იყო არა პირადად მასზე, არამედ სეიმზე და სიგიზმუნდ III ვერაფერს დაპირდებოდა. მეუფეებისთვის ეს სრულიად გასაგები იყო და ამიტომ, საბოლოოდ, თავისი სენატორული თანამდებობების საქმეებს მომავალში ისინი არ მოიაზრებდნენ უნიის ხელშეკრულების აუცილებელ პირობად (*conditio sine qua non*).

1596 წლის 6 ოქტომბერს მიტროპოლიტმა მიხაილ როგოზამ საეკლესიო კრება მოიწვია ბრესტში, სადაც ჩავიდნენ როგორც უნიის მომხრეები, ისე მართლმადიდებლები. ყრილობაზე მონაწილეობის მიღება შეეძლოთ პროვინციულ სეიმებზე არჩეულ აზნაურებსა და მეშჩანებს, ასევე მაგისტრატების წარმომადგენლებს, ოღონდ მხოლოდ მსმენელის როლში. მეფემ თავის წარმომადგენლები გაგზავნა ლიტვის დიდი სამთავროს კანცლერი თავადი ლევ საპეგა, ტროცკის ვოევოდან თავადი ნიკოლაი ქრისტოფ რაძივილი, ლიტვის ხაზინადარი დმიტრი ხალეცკი (*Podskarbi*). პაპის ხელისუფლების სახელით ბრესტში გამოდიოდნენ: რომის კათოლიკე ეპისკოპოსები: ლუცკიდან – ბერნარდ მაცივესკი, ხოლმსკიდან – სტანისლავ გამალიცკი და ლვოვის – არქიეპისკოპოსი იან დმიტრი სოლიკოვსკი, ასევე სწავლული, თეოლოგი იეზუიტები, მათ შორის, პეტრე სკარგა.

მართლმადიდებლების მთავარი წარმომადგენლები იყვნენ პატრიარქის ეგზარხოსი ნიკიფორე, რომელსაც აკრძალული ჰქონდა რეჩპოსპოლიტაში ჩასვლა. ის მაშინვე დააკავეს; 1597 წელს სეიმმა გაასამართლა, როგორ თურქეთის სასარგებლოდ ჯაშუშობაში დამნაშავე და მარინბურგის ციხე-სიმაგრეში ჩასვა, სადაც გარდაიცვალა კიდევ. მართლმადიდებლების წარმომადგენლები იყვნენ, ალექსანდრიის პატრიარქი მელეთია სპროტოსინკელი კირილ ლუკარისი, ასევე, ესწრებოდნენ ლვოვის ეპისკოპოსი – გედეონ ბალაბანი, პერემიშლის ეპისკოპოსი – მიხაილ კაპუსტენსკი და ლუკა – ბელგოროდის მიტროპოლიტი სლავონიიდან. ასევე, ჩამოვიდა მრავალი არქიმანდრიტი და დეკანოზი.

ხელისუფლების ბრძანებით, ბრესტის ეკლესიები დახურული იყო მართლმადიდებლებისთვის, ამიტომ ისინი შეიკრიბნენ პროტესტანტი აზნაურის პან რაისკის კერძო სახლში. ყველა მათგანი დარწმუნებული იყო, რომ მიტროპოლიტი მიხაილ როგოზა მათ მიიწვევდა ყრილობაზე მონაწილეობის მისაღებად. კათოლიკური და მართლმადიდებლური ეკლესიების გაერთიანების მომხრეები ელოდებოდნენ უნიის უვადოდ გამოცხადებას, ხოლო თავადი ოსტროჟენსკი და მისი მომხრეები, რომლებიც აშკარად არ ეწინააღმდეგებოდნენ უნიას და მითხოვდნენ, ყრილობა დაკავებულიყო უნიის საქმით, რომელშიც მონაწილეობა მიეღოთ ყველა მართლმადიდებელი ეკლესიის წარმომადგენელს და აღმოსავლეთის ყველა ეკლესია უნიაში შესულიყო. ამის მიღწე-

ვა შეუძლებელი იყო მიუხედავად იმისა, რომ პოლონეთის მეფის ელჩები ყველაფერს აკეთებდნენ საამისოდ, რომ ეს ორი დაჯგუფება ერთმანეთთან შეთანხმებულიყო. 1596 წლის 9 (19) ოქტომბერს, წმინდა ნიკოლოზის ტაძარში პოლოცკის ეპისკოპოსმა გერმანმა ნაიკითხა უნიის დეკლარაცია, შემდეგ კი კათოლიკე ეპისკოპოსებთან ერთად ჩატარდა საზეიმო ღვთისმსახურება კათოლიკურ ტაძარში.

ამის პასუხად რაისკის სახლში ჩატარებული სხდომის ყველა მონაწილემ პროტესტი გამოთქვა უნიის წინააღმდეგ და განაცხადა, რომ მომავალში იბრძობდნენ უნიის წინააღმდეგ და ეცდებოდნენ მის გაუქმებას. ასევე განაცხადეს იმის შესახებ, რომ მიტროპოლიტ მიხაილ როგოზას და უნიის სხვა იერარქებს ჩამოერთვათ ეპისკოპოსის ნოდება და მიმართეს რეჩპოსპოლიტას ყველა მართლმადიდებელს, რომ დაქვემდებარებოდნენ მხოლოდ კონსტანტინეპოლის პატრიარქს.

ბრესტის საეკლესიო კრების შემდეგ, 1596 წლიდან რეჩპოსპოლიტას ერთიანი მართლმადიდებელი ეკლესია გაიყო ორ ნაწილად: ერთი ნაწილი იყო ბერძნულ-კათოლიკური ეკლესია, რომელსაც ოფიციალური სამართლებრივი სტატუსი ჰქონდა, მეორე ნაწილი კი – მართლმადიდებელი ეკლესია, რომელსაც უკვე აღარ გააჩნდა სახელმწიფოს მხარდაჭერა და 1598-1618 წლებში იბრძოდა ბერძნულ-კათოლიკური ეპისკოპოსის წინააღმდეგ. გარკვეული თვალსაზრისით, ეს ბრძოლა მართლმადიდებლობის წარმატებით დასრულდა სამეფო ტახტზე ვლადისლავ IV ვაზას ასვლის შემდეგ, 1632 წლის 1 ნოემბერს იგი დათანხმდა, რომ რეჩპოსპოლიტაში პარალელურად ყოფილიყო მართლმადიდებლური ეკლესიის პარალელურად ყოფილიყო ბერძნულ-კათოლიკური ეკლესიებიც.

რუსულიდან თარგმნა მარიამ ხოფერიამ